

Türkmenistanda ýer üsti dag işlerinde esasan ýükini özi düşürüyän "KpA3" we "БелАЗ" kysymly awtomobil ulaglary ulanylýarlar.

Kuzowly awtosamoswallar ýükini yzyna düşürüyär.

Ýarym prisepli awtosamoswallar bolsa ýükini yza, gapdala ýa-da aşagynda düşürip biler. Häzirki zaman samoswallar 12-180 t ýük alyp bilýär.

Eger-de karýer awtosamoswallarynyň ýük göterijiligi uly bolanda, onda maşynlaryň öndürrijiligi ulalýar, olary seretmäge goýberilýän çykdaýjylar. Ulanylýan awtosamoswallarynyň kuzowlary, ramalary, podweskasy berk ýasalýar. Olar kiçi radius bilen öwrülip bilýärler (8,5...9,5 m).

Häzir karýerlerde şu aşakdaky awtosamoswallar ulanylýarlar:

KpA3 -256 Б-12 т

БелАЗ -540-30 т

БелАЗ -548-45 т

БелАЗ -549-86 т

БелАЗ -7519-110 т

БелАЗ -7521-180 т

KpA3 awtosamoswallary kiçiäk karýerlerde peýdalanylýarlar. Olar susagy 3 m3çenli bolan ekskawatorlar bilen işleýärler. Olaryň tigir formulasy 6×4.

БелАЗ-540, БелАЗ-548 samoswallary (tigir formulasy 4×2) V -görnüşli kuzow bilen üpjün edilendir. Şeýle bolanda onuň agram merkezi peselyär, hem-de beýikligi peselyär.

Olaryň kuzowlarynyň düýbi iki gatdyr. Şol gatyň arasyndan dwigateliň gazlary goýberilýär, sowukda çyg ýükiň aşagy doňmaz ýaly.

Ýokarda agzalan awtosamoswallaryň hemmesi dizel dwigatelleri bilen üpjün edilendir. Olaryň kuwwaty 175, 275, 365, 770, 955, 1690 kWt deňdir.

**Parahat ATABAÝEW,
Türkmen döwlet binägärlik-gurluşy磕 institutynyň talyby**